

TV: batibull d'ones.

diotelevisió de Luxemburg (RTL), que té el 5% de les accions del Canal 10, constituí fa uns mesos una Societat d'Estudis de Televisió Independent amb les empreses espanyoles Tevisa, que posseeix catorze diaris regionals, i l'editorial Espasa Calpe del grup del Banc de Bilbao, per optar a un dels tres canals, si els estudis ho aconsellen. La RTL està presidida per Gaston Thorn, un personatge molt influent a la CEE, que estueja a la Costa Brava, i és un dels «monstres europeus en comunicació àudio-visual». La legislació espanyola només permet que el 25% dels accionistes d'una empresa de TV privada siguin estrangers. Fins i tot, el grup de *La Vanguardia*-Antena 3 ha mantingut contactes amb la productora britànica privada Granada Television, i el grup Zeta entaulà converses amb el grup francès Hachette.

TVE es prepara pel 1990

Aquest batibull afavoreix especialment TVE, que completa el seu programa experimental per fer front al repte que li suposa l'aparició de canals privats. Ja ha abandonat la idea de crear tercers canals propis d'àmbit regional; ha provat la programació contínua amb un èxit més aviat escàs, i serà l'única televisió que arribarà als Jocs Olímpics de Barcelona amb un bon entrenament als Jocs de Seül, ara a final d'estiu. Per al 1992 es podrà comptar ja amb el satèl·lit artificial, però el vo-

lum informatiu d'aquests mesos que s'anuncien vertiginosos, des del punt de vista informatiu i de les comunicacions, fa que s'hagi de pensar en la xarxa de telecomunicacions que caldrà per al 2000.

Tot plegat ha fet que la televisió privada a Espanya hagi esdevingut el camp de batalla dels principals magnats mundials de les comunicacions. I, mentre Berlusconi negociava amb la TV soviètica i amb la xinesa, per obtenir-ne l'exclusiva publicitària, no defugia de negociar també amb TV3. Nachuel-Maxwell ja han anunciat que

pensen relançar el Canal 10, que volen instal·lar 10.000 antenes parabòliques (Canal 10 es rep per satèl·lit) en dos anys i mig, i així quan arribin els altres tres canals privats, es trobaran amb la gent engrescada amb Canal 10. 1989-90 ha de ser, per tant, el bienni de la televisió. No solament augmentaran els canals autonòmics (el valencià, l'andalús, el madrileny, i el canari), sinó que han d'aparèixer els tres privats, mentre que el Canal 10 s'ha de consolidar o ha de desaparèixer, atesos els resultats tan discrets que ha obtingut fins ara. □

VALERIO LAZAROV, DIRECTOR GENERAL DE LES CADENES DE BERLUSCONI

El bruixot de la televisió privada

Valerio Lazarov, director general de les cadenes de Berlusconi, ens parla en aquesta entrevista de com ha anat a Itàlia l'experiència de les televisions privades.

Jordi Margarit

És un despatx no gaire gran amb fotografies d'artistes, de platós i de familiars. Hi ha dos televisors, tota mena d'aparells de vídeo, llibres, carpetes i papers.

Ens fa seure en una taula llarga i pren dos analgèsics. El matí és dens en reunions i el telèfon no para de sonar. Tenim davant Valerio Lazarov, un dels noms mítics en la història de Televisió Espanyola i ara director general de les cadenes de televisió privada del grup Fininvest de Silvio Berlusconi. Hem travessat dues plantes del centre de producció de Video Time, l'empresa realitzadora dels espais televisius.

Video Time es troba al Palau del Cigne a Milano 2, la ciutat satèl·lit que Berlusconi va construir i on va néixer la seva primera idea de fer televisió privada.

Berlusconi va pensar primer establir un servei de vídeo comunitari, semblant al que ara està tan de moda a l'Estat espanyol, per als habitants de Milano 2. Pensava oferir dues o tres pel·lícules a la setmana i organitzar petits debats sobre els temes de la comunitat de Milano 2. D'aquesta manera neixia la primera idea de televisió privada a Itàlia.

Berlusconi va fer el pas decisiu de la televisió d'una comunitat petita com Milano 2 cap a una comunitat més gran com la Llombardia i encara una altra de més gran: Itàlia.

—¿Quina és l'oferta televisiva del grup Berlusconi?

—Primer cal dir que a Itàlia no hi ha una Llei de Televisió Privada, la televisió no pública es mou en uns criteris de jurisprudència que en permet el funcionament en petits àmbits. Això ens priva de la implantació d'una xarxa d'enllaços. Totes les emissions de les nostres cadenes: Retequattro, Canale 5 i Italia 1 estan pre-gravades per Video Time i les cintes es distribueixen als 16 diferents centres territorials que les emeten simultàniament, cobrint tot l'Estat.

La televisió privada a Itàlia no pot oferir programes informatius puntuals, és a dir, nosaltres fem resums setmanals o comentaris sobre temes concrets, però l'actualitat és una exclusiva de la RAI.

En aquest moment hi ha un Projecte de Llei del Govern, que ara està al Senat i que posteriorment passarà al Congrés, que permetrà a les televisions privades emetre informatius d'actualitat. Els nostres espais, doncs, són divulgatius i fonamentalment d'entreteniment.

—¿Com es distribueix l'audiència televisiva a Itàlia?

—Els tres canals de la RAI i les tres cadenes Fininvest es reparteixen el 90% dels televidents amb una diferència alternada entre els dos grups de 3 o 4 punts, depenent de l'època en què es realitzi la mostra. La resta es repar-

teix entre televisions d'altres grups empresarials com Odeon i un gran nombre de televisions locals.

Per entendre aquesta situació convindria explicar que als anys setanta quan hi va haver l'explosió de la televisió comercial ens vam trobar amb dos tipus d'empresaris. Els que només volien la seva televisió local, sense ambicions econòmiques, amb petites inversions però segures i amb la intenció, amagada o no, d'afavorir els polítics del seu entorn. L'altre tipus d'empresari és aquell que, com Berlusconi, va dissenyar una televisió professional amb esperit de negoci.

D'altra banda la premsa també va voler jugar la carta de la televisió. Intuïen que la publicitat es decantava cap al mitjà visual en detriment de l'escrit. Però el risc en televisió és el 100% més gran que en la premsa. La tecnologia de les ones precisa una inversió molt forta i, mentre que la premsa pot llogar tipografia, la TV ha de comptar amb mitjans propis. La manca de criteris comercials i el desconeixement del mitjà van fer que els grups de premsa desistissin d'aquest intent.

L'únic empresari que ha fet un camí brillant i positiu és Berlusconi perquè el seu objectiu és el negoci i no ha volgut fer mai ni pressions polítiques ni tràfic d'influències. Ell ha aplicat la màxima americana que diu: «pensa sempre en gran», i per això es va negar a les limitacions d'una televisió local i va endegar els seus projectes de canals d'àmbit estatal. Els resultats estan a la vista.

—*Vostè ha esmentat els favors polítics, ¿quines influències exerceixen els partits polítics sobre la televisió comercial a Itàlia?*

—Miri, el Partit Comunista va muntar una televisió i la va tancar perquè hi perdien diners. En la televisió privada, crec sincerament que no hi ha control de cap partit. Es pot tenir un grau de simpaties més per uns que per altres, però la TV privada a Itàlia ha entès molt bé que ha de vendre els productes dels seus anunciants a tots els italians, i no es pot permetre el luxe de definir-se per un color o un altre perquè l'audiència baixaria automàticament. Li repeteixo, el nostre és un negoci.

Les televisions han de ser competitives perquè és la lògica de l'economia de mercat. En aquesta resposta m'agradaria afegir que Berlusconi creu que ha d'haver-hi algun tipus de col·laboració entre la RAI, televisió pública, i nosaltres. Sobretot de cara al mercat internacional perquè les distri-

buidores de programes s'aprofiten de l'actual desunió. Ara bé, no hem de parlar d'unió perquè aleshores tornaria a crear-se el monopoli i això no és bo ni per a l'economia, ni per al públic, ni per a la cultura. La competitivitat és essencial.

—*¿Quina és la participació del grup Fininvest en els canals Capodístria de Iugoslàvia i Le Cinc francès?*

—Com vostè ja sap, Itàlia i Iugoslàvia són països veïns, hi ha italians que viuen a Iugoslàvia i iugoslaus que viuen a Itàlia. La TV de Capodístria té el dret d'emetre per a la zona italiana. Aquest

tindran els futurs canals privats a l'Estat espanyol, perquè ha hagut de combatre la televisió pública en condicions de desigualtat. L'Estat francès no respecta els termes proposats en l'articulació legal vigent.

Actualment, l'audiència i la programació de Le Cinc és bona, però la gestió empresarial falla. De tota manera, continuarem la nostra presència a Le Cinc.

—*Temps enrere es va parlar que Berlusconi festejava els grups de premsa espanyola d'El País i Z per estudiar una possible participació en els futurs*

«El pacte amb TV3 demostra realisme per les dues parts».

canal tenia encarregada la venda de publicitat a l'agència de la RAI i les xifres no eren satisfactòries. Quan el contracte va acabar Capodístria es va interessar per Fininvest. El grup Berlusconi té una concessionària de publicitat, Publicitalia, que ha establert un tipus d'entesa comercial innovador amb les agències i que ens ha donat un gran resultat econòmic.

Publitalia ara ven la publicitat per a Capodístria. El grup Berlusconi va realitzar una anàlisi de l'oferta televisiva italiana i va recomanar a Capodístria que reconvertis la seva programació i servís una proposta marcadament esportiva. Capodístria va acceptar-ho perquè, certament, a Itàlia hi havia una mancança d'aquesta especialitat. Fininvest proporciona a més un gran nombre d'hores de programació esportiva a Capodístria.

Pel que fa a Le Cinc, cal dir que nosaltres hi participem en un 25%. És una TV que en un temps molt reduït ha tingut dues línies empresarials diferents. Le Cinc ha patit grans dificultats de bon començament, les mateixes que

canals privats de televisió, ¿que hi ha de cert?

—No n'hi ha res. És veritat que el senyor Berlusconi va parlar amb Luis Polanco i amb Antonio Asensio, però no es va arribar a cap acord. Si la Llei de televisió privada espanyola hagués arribat fa dos o tres anys, el pacte ja estaria firmat.

D'altra banda, la senyora Pilar Miró ha fet una política de consolidació de la televisió pública per plantar cara a la futura televisió comercial endegant una estructura de TVE molt i molt elàstica. Ha gastat més diners que mai per encarar la pròxima batalla. Les seves últimes declaracions són intel·ligents, realistes i atrevides i diu que serà la televisió privada la que competirà amb la pública i no a l'inrevés.

—*Tot fa pensar que el govern espanyol ha portat en aquest tema la tàctica de guanyar temps.*

—Quan surti publicitat el pla tècnic de desenvolupament de la Llei, que continua retardant-se, podem veure les coses una mica més clares. La Llei sembla que permet la participació de

«D'ací a uns anys caldrà que les televisions europees arriben a un acord per a sobreviure».

grups europeus, com el nostre, en un 25% en els futurs canals privats. Nosaltres pensem en alguna participació del 5 o el 2,5, però com que ningú hi està obligat, és molt possible que no hi participem.

Amb tot, hi ha moltes maneres de pactar-hi la nostra presència. És pot ser copropietari, productor de programes, vendre drets de producció, ser concessionari de publicitat d'una o d'algunes cadenes... Les possibilitats són diverses i encara no hem acabat de perfilar el nostre paper a la TV privada de l'Estat espanyol.

—¿Que els va portar a l'acord amb TV3?

—El pacte amb la televisió de Catalunya demostra realisme per les dues parts. Berlusconi sempre ha dit que en el futur la televisió serà una gran família. D'ací a uns anys caldran acords entre totes les televisions europees perquè si no, no podran sobreviure davant l'enorme competència nord-americana.

Els dirigents de TV3 ho han entès i saben que els calen amics dins i fora de l'estat.

L'acord contempla també la coproducció de diferents programes que uns i altres podem proposar.

Voldria assenyalar també que sabem que TV3 ha obtingut premis internacionals i que és una televisió molt professionalitzada. Va semblar una barbaritat a molta gent que el govern català hagués gastat tants diners en un centre de producció tan modern com és el de Sant Joan Despí. Modestament, crec que va ser un encert perquè van pensar en el futur. La TV es desenvoluparà cada dia més i qui sap si d'ací a uns anys aquest centre de producció se'ls farà petit.

La meua opinió és que el producte que ofereix la televisió de Catalunya sintonitza perfectament amb la línia europea. Una televisió ha d'estar en sintonia primer amb el seu públic, i TV3 crec que ho està. Però Catalunya necessita una televisió de característiques europees si no es vol reduir a una oferta estreta. El treball dels dirigents de TV3 no és senzill, han d'assolir una televisió que sigui acceptada a casa i fora de les fronteres del país.

LA CORT CONSTITUCIONAL ITALIANA INTENTA FRENAR L'AMBICIÓS BERLUSCONI

La comunicació italiana, a judici

La propietat dels mitjans de comunicació és una qüestió que desperta recels en molts països. Els diaris i les cadenes televisives són la presa que ara cobegen els grans taurons financers.

Oscar Montferrer

La Cort Constitucional italiana promulgà l'any 1974 una sentència en la qual es donaven els primers criteris sobre la propietat dels mitjans de comunicació. En ella s'indicava que calia assegurar la lliure competència, el pluralisme de la informació i la transparència de la propietat en el sector periodístic i radiotelevisiu. Malgrat la bona voluntat que animà la Cort, no sembla que tot hagi sortit bé.

La mateixa Cort promulgava l'any 1976 una nova sentència en relació al mateix tema. Segons aquesta, els magistrats posaven en relleu que la posi-

—Ja que parlem d'Europa, ¿com és que la UR no accepta el Grup Berlusconi?

—Aquestes són les últimes bocades d'una UER molt ben controlada per la RAI. El Director de programes de la UER era el director de Relacions Exteriors de la RAI, Vittorio Buomi, que va morir. Les coses, però, continuen igual després de la seva mort. La UER està mal informada per la RAI i continuen negant a Fininvest el pa i la sal. S'ha creat una mena de por cap a nosaltres. Ho he comprovat sobretot als països nòrdics, que veuen Berlusconi com el perill atòmic de la UER.

Silvio Berlusconi és un esportista per naturalesa i una vegada dins la UER respectaria les regles del joc.

Quan posem el punt i final a la nostra conversa ens adonem que, damunt la taula, Lazarov té un facsimil d'ETB i que durant tot el temps ha puntualitzat les seves respostes amb una ploma a la mà d'aquest canal autòmic. Valerio ens diu que un acord semblant al contret amb TV3 és a punt de cristal·litzar amb ETB. Els advocats han de redactar el pacte definitiu i a primeries del mes de setembre el firmaran el director general de la Televisió Basca i Silvio Berlusconi en nom de Fininvest. □

ció de preeminència d'un grup privat retallaria la llibertat d'expressió dels altres socis i grups que no disposessin del potencial tècnic i econòmic necessari.

Des d'aleshores, hi ha un nom que s'ha pronunciat sovint en els escenaris de la comunicació italiana: **Silvio Berlusconi**. El potencial econòmic que el magnat italià té al darrere li ha permès esdevenir propietari de tres xarxes televisives estatals, a més d'exercir el control de quasi tota la publicitat que s'emet per les emissores privades.

L'opció zero

Aquesta situació d'oligopoli és el que ara es pretén trencar des del Par-